

# VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády

ze dne 5. února 2007 č. 95

## Závěrečná doporučení Výboru pro práva dítěte: Česká republika

1. Výbor projednal úvodní zprávu České republiky (CRC/OPAC/CZE/1) na své 1128. schůzi, konané 17. května 2006 bez účasti delegace smluvní strany, která v souladu s rozhodnutím Výboru č. 8, přijatým během 39. zasedání, rozhodla o technickém projednání zprávy. Na své 1157. schůzi, konané 2. června 2006, schválil Výbor následující závěrečná doporučení.

### A. Úvod

2. Výbor vítá předložení úvodní zprávy a odpovědi na seznam otázek (CRC/C/OPAC/CZE/Q/1), které poskytují podrobné informace o legislativních, administrativních, soudních a jiných opatřeních, která jsou v České republice v platnosti a týkají se práv obsažených v Opčním protokolu.
3. Výbor upozorňuje smluvní stranu, že tato závěrečná doporučení je třeba číst současně s předchozími závěrečnými doporučeními Výboru, která byla přijata v návaznosti na Druhou periodickou zprávu z 31. ledna 2003, obsaženými v CRC/C/15/Add. 201.

### B. Pozitivní aspekty

4. Výbor přivítal:
  - a. prohlášení smluvní strany, které učinila při ratifikaci Opčního protokolu, že nejnižší věk pro dobrovolný vstup do ozbrojených složek je v České republice 18 let;
  - b. že smluvní strana podporuje provádění pokynů o dětech a ozbrojeném konfliktu, přijatých Radou Evropské unie pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy v prosinci 2003.
5. Výbor dále vítá:
  - a. ratifikaci Úmluvy Mezinárodní organizace práce č. 182 o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce z 19. června 2001;
  - b. ustanovení Ústavy ČR, článek 10, že mezinárodní smlouvy mají přednost před zákonem.

## C. Základní oblasti zájmu a doporučení

### 1. Obecná prováděcí opatření

#### Legislativa

6. Výbor vítá písemné odpovědi smluvní strany na seznam otázek, které potvrzují, že smluvní strana včlenila do připravovaného trestního zákona ustanovení, podle nichž je odvod dětí do ozbrojených sil v době války nebo ozbrojeného konfliktu trestným činem, na který se vztahuje zásada univerzality. Výbor má však výhrady k stávající absenci jasného vymezení trestu za zapojení dětí do nepřátelských aktivit a k možnému omezení postihu pouze na trestání odvodu.
7. Výbor doporučuje smluvní straně, aby posílila ustanovení v připravovaném trestním zákonu tak, že odvod dětí do ozbrojených sil je trestným činem vždy, nejen v období války či ozbrojeného konfliktu. Výbor dále doporučuje, aby zapojení dětí do nepřátelských aktivit (včetně činů, které toto zapojení usnadňují nebo dokonce podporují) bylo výslovně označeno za trestný čin, na který se vztahuje zásada univerzality. Výbor dále vybízí smluvní stranu, aby ratifikovala Statut Mezinárodního trestního soudu.

#### Koordinace a vyhodnocení provádění Protokolu

8. Výbor s odkazem na odstavec 13 závěrečných doporučení přijatých v roce 2003 k Druhé periodické zprávě smluvní strany na základě Úmluvy (CRC/C/15/Add.201) doporučuje smluvní straně, aby včlenila do svých koordinačních činností vhodnou a účinnou koordinaci aktivit vztahujících se k Opčnímu protokolu a jejich pravidelné vyhodnocování.

#### Národní akční plán

9. Výbor znovu opakuje svá doporučení z odstavce 15 závěrečných doporučení přijatých v roce 2003 k Druhé periodické zprávě smluvní strany na základě Úmluvy (CRC/C/15/Add.201) a vyzývá ji, aby ve spolupráci s příslušnými partnery, včetně občanské společnosti, zvýšila své úsilí směřující k přípravě, přijetí a provádění národního akčního plánu pro děti na základě závěrečného dokumentu „Svět vhodný pro děti“, přijatého na mimořádném zasedání Valného shromáždění, které se konalo v květnu 2002. Výbor doporučuje smluvní straně, aby včlenila do národního akčního plánu pro děti zvláštní program pro ochranu dětí dotčených ozbrojeným konfliktem.

#### Rozšiřování/propagace a odborná příprava

10. Výbor se obává, že rozšiřování a školicí aktivity prováděné smluvní stranou, které se týkají Opčního protokolu, jsou omezeny na ozbrojené síly.

11. Výbor doporučuje, aby smluvní strana rozvíjela systematickou osvětu, výchovu a školení o ustanoveních Opčního protokolu pro všechny příslušné profesní skupiny, které pracují s dětmi, které jsou žadateli o azyl, uprchlíky nebo migranty prchajícími ze zemí zasažených ozbrojeným konfliktem; příslušnými profesními skupinami jsou například učitelé, zdravotníci, právníci, soudci a vojenský personál.

#### Přidělování finančních prostředků

12. Výbor se obává, že dosud nebyly přiděleny dostatečné finanční prostředky, potřebné pro provádění Opčního protokolu, především jeho ustanovení článku 6 odstavce 3 o pomoci při fyzickém a duševním zotavení a sociální reintegraci dětí, které byly vtaženy do konfliktů.
13. Výbor doporučuje, aby smluvní strana přidělila pro plnou implementaci Opčního protokolu příslušné finanční a lidské zdroje.

## 2. Odvod dětí

#### Úloha vojenských škol

14. Výbor poznamenává, že značné množství dětí navštěvuje střední vojenské či policejní školy, a upozorňuje na nedostatek informací ohledně mechanismů pro podávání stížností, který mají děti navštěvující vojenské a policejní školy k dispozici.
15. Výbor doporučuje, aby smluvní strana zajistila, aby všechny děti navštěvující vojenské a policejní školy získaly znalosti o způsobech chování v souladu s Úmluvou, především s jejími články 28 a 29 a Obecným výkladem Výboru č. 1 o cílech vzdělávání. Výbor dále doporučuje, aby děti navštěvující takové školy měly přímý přístup k nezávislým mechanismům pro podávání stížností a vedení šetření.

## 3. Opatření přijatá v souvislosti s odzbrojováním, demobilizací a sociální reintegrací

#### Opatření pro rehabilitaci a sociální reintegraci

16. Výbor považuje za pozitivní, že smluvní strana obnovuje své postupy týkající se tělesného a psychosociálního zotavení a sociální reintegrace dětí, které jsou uprchlíky, žadateli o azyl anebo migranty prchajícími ze zemí zasažených konfliktem, obává se však, že současné institucionální zajištění je stále nedostačující.
17. Výbor doporučuje, aby smluvní strana přijala a uvedla do praxe opatření, která se budou náležitě zabývat potřebami dětí, které jsou uprchlíky, žadateli o azyl a migranty prchajícími ze zemí zasažených konfliktem. Výbor především doporučuje, aby smluvní strana poskytovala speciální ubytovací zařízení určené pro děti. V této souvislosti Výbor upozorňuje smluvní stranu na Obecný výklad Výboru č. 6 (CRC/GC/2005/6) o zacházení s osamělými dětmi a dětmi bez doprovodu, které se nacházejí mimo země svého původu, a rovněž tak na odstavce 57 závěrečných doporučení Výboru pro práva dítěte přijatých v roce 2003 k Druhé periodické zprávě smluvní strany k Úmluvě (CRC/C/15/Add. 201).

#### 4. Mezinárodní pomoc a spolupráce

##### Ochrana obětí

18. Výbor žádá, aby smluvní strana zaslala bližší informace o mezinárodní pomoci poskytované dětem zasaženým ozbrojeným konfliktem.
19. S ohledem na skutečnost, že se na území smluvní strany vyrábějí a exportují ruční a lehké zbraně, Výbor doporučuje, aby smluvní strana přehodnotila svou legislativu z hlediska zrušení obchodu s ručními a lehkými zbraněmi se zeměmi, ve kterých se obyvatelstvo mladší 18 let přímo účastní konfliktů jako členové ozbrojených sil státu či ozbrojených skupin, které jsou odlišné od ozbrojených sil státu. V této souvislosti Výbor žádá, aby smluvní strana v příští periodické zprávě sdělila počet obchodních transakcí, které se neuskutečnily s ohledem na novelizaci legislativy týkající se obchodu s ručními a lehkými zbraněmi.

#### 5. Následná opatření a rozšiřování

20. Výbor doporučuje, aby smluvní strana seznámila s Opčním protokolem širokou veřejnost a především děti a jejich rodiče prostřednictvím mj. školní výuky a osvěty týkající se lidských práv.
21. Na základě článku 6 odstavce 2 Opčního protokolu Výbor dále doporučuje, aby se s úvodní zprávou předloženou smluvní stranou a závěrečnými doporučeními přijatými Výborem seznámila široká veřejnost, s cílem vyvolat diskusi o Opčním protokolu, jeho naplňování a sledování.

#### 6. Další zpráva

22. V souladu s článkem 8 odstavcem 2 Opčního protokolu žádá Výbor smluvní stranu, aby zahrnula další informace o plnění Opčního protokolu do Třetí a čtvrté periodické zprávy o plnění Úmluvy o právech dítěte, vypracované na základě článku 44 Úmluvy. Datum zaslání této zprávy je stanoveno na 30. června 2008 (viz odstavec 71 závěrečných doporučení k Druhé periodické zprávě CRC/C/15/Add.201).